

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 13 czerwca 2024 r.

Pozycja 139

POSTANOWIENIE

z dnia 7 lutego 2023 r.

Sygn. akt Ts 278/21

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Jakub Stelina,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej [...] Spółki z o.o. z siedzibą w S. o zbadanie zgodności:

- 1) art. 34 ust. 3 ustawy z dnia 28 lutego 2018 r. o kosztach komorniczych (Dz. U. z 2021 r. poz. 210) „przez to, że nie przewiduje odrębnej stawki opłaty egzekucyjnej za wprowadzenie wierzyciela w posiadanie nieruchomości służącej wyłącznie prowadzeniu działalności gospodarczej w przypadku, gdy po wezwaniu komornika do wydania nieruchomości, ale przed wykonaniem jakiegokolwiek kolejnej czynności egzekucyjnej postępowanie egzekucyjne zostaje umorzone na skutek prawomocnego oddalenia wniosku wierzyciela o nadanie klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu”;
 - 2) art. 39 ustawy wskazanej w punkcie pierwszym „przez to, że nie przewiduje obowiązku zwrotu części uiszczonej opłaty egzekucyjnej w przypadku, gdy po wezwaniu komornika do wydania nieruchomości, ale przed wykonaniem jakiegokolwiek kolejnej czynności egzekucyjnej postępowanie egzekucyjne zostaje umorzone na skutek prawomocnego oddalenia wniosku o nadanie klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu”;
- z art. 64 ust. 2 w związku z art. 31 ust. 3 oraz art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 19 listopada 2021 r. (data nadania) [...] Spółka z o.o. z siedzibą w S. (dalej: skarżąca), reprezentowana przez pełnomocnika z wyboru, wystąpiła z żądaniem przytoczonym w komparycji niniejszego postanowienia na tle następującego stanu faktycznego.

Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w S. (dalej: komornik) wszczął 14 lipca 2020 r., na wniosek skarżącej, postępowanie egzekucyjne (sygn. akt [...]) przeciwko dłużnikowi [...] Sp. z o.o. z siedzibą w G. Podstawą wszczęcia postępowania był tytuł wykonawczy – akt notarialny, któremu Sąd Rejonowy w S. nadał klauzulę wykonalności

postanowieniem z 2 lipca 2020 r. (sygn. akt [...]). Zgodnie z tytułem wykonawczym dłużnik miał obowiązek wydać skarżącej dzierżawioną nieruchomość położoną w S. Wraz z wnioskiem o wszczęcie postępowania skarżąca uiściła opłatę egzekucyjną w kwocie 30 000 zł.

Sąd Rejonowy w S. postanowieniem z 27 lipca 2020 r. (sygn. akt [...]) udzielił dłużnikowi zabezpieczenia przez zawieszenie postępowania egzekucyjnego o sygn. akt [...] do czasu prawomocnego zakończenia postępowania w sprawie o sygn. akt [...]. Następnie postanowieniem z 9 września 2020 r. (sygn. akt [...]) zmienił zaskarżone postanowienie referendarza sądowego w Sądzie Rejonowym w S. z 2 lipca 2020 r., wydane w sprawie o sygn. akt [...] w ten sposób, że uchylił je w całości i oddalił w całości wniosek skarżącej o nadanie klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu.

Postanowieniem z 30 września 2020 r. (sygn. akt [...]) komornik umorzył postępowanie egzekucyjne z urzędu (pkt 1) i ustalił koszty niezbędne do celowego przeprowadzenia egzekucji na kwotę 30 018,15 zł, obciążając nimi skarżącą (pkt 2). Oddalił również wniosek dłużnika o zasądzenie od skarżącej na rzecz dłużnika kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu egzekucyjnym (pkt 5). Na powyższe postanowienie komornika skargę złożyła zarówno skarżąca, jak i dłużnik.

Starszy referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym w S. postanowieniem z 16 lutego 2021 r. (sygn. akt [...]) oddalił w całości skargę skarżącej (punkt 1). W uzasadnieniu stwierdził, że komornik prawidłowo ustalił wysokość opłaty stałej zgodnie z brzmieniem art. 34 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 28 lutego 2018 r. o kosztach komorniczych (Dz. U. z 2021 r. poz. 210). Wskazał również, iż w sprawie nie zachodziły przesłanki przewidziane w art. 39 ustawy o kosztach komorniczych, dlatego też brak było podstaw do obniżenia ustalonej przez komornika opłaty stałej.

Na skutek skargi złożonej przez skarżącą na powyższe postanowienie referendarza, Sąd Rejonowy w S. postanowieniem z 7 maja 2021 r. (sygn. akt [...]) utrzymał zaskarżone orzeczenie w mocy.

Skarżąca wniosła zażalenie na powołane wyżej orzeczenie, które zostało odrzucone przez Sąd Rejonowy w S. postanowieniem z 31 sierpnia 2021 r. (sygn. akt [...]). W uzasadnieniu sąd wskazał, że w zakresie uregulowanym art. 767^{3a} § 3 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 1805) skarga na orzeczenie referendarza sądowego ma szczególny charakter. Sąd rozpoznający skargę działa jako sąd drugiej instancji i stosuje odpowiednio przepisy o zażaleniu, co oznacza, że jego orzeczenie nie jest zaskarżalne zażaleniem. Postanowienie wydane przez sąd w powyższym trybie korzysta z przymiotu prawomocności z chwilą podpisania jego sentencji (gdy jest wydawane na posiedzeniu niejawnym) lub z chwilą jego ogłoszenia (gdy jest wydawane na posiedzeniu jawnym). Dlatego niedopuszczalne zażalenie skarżącej podlegało odrzuceniu.

Zażalenie skarżącej na powyższe orzeczenie zostało oddalone przez Sąd Rejonowy w S. postanowieniem z 26 października 2021 r. (sygn. akt [...]).

Prezes Trybunału Konstytucyjnego zarządzeniem z 29 grudnia 2021 r. (doręczonym skarżącej 5 stycznia 2022 r.), wydanym na podstawie art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393), wezwał skarżącą do usunięcia braku formalnego skargi konstytucyjnej przez doręczenie odpisu lub kopii poświadczonej za zgodność z oryginałem potwierdzenia odbioru postanowienia Sądu Rejonowego w S. z 26 października 2021 r. (sygn. akt [...]).

Skarżąca odniosła się do zarządzenia w piśmie z 11 stycznia 2022 r. (data nadania) oraz przesłała wskazany powyżej dokument.

Formułując zarzuty niekonstytucyjności zakwestionowanych przepisów skarżąca wskazała, że naruszają one zasady równej dla wszystkich ochrony własności i innych praw majątkowych (art. 64 ust. 2 Konstytucji), jak również równego traktowania, nieuzasadnione potrzebą ochrony żadnej z wartości wyrażonych w art. 31 ust. 3 Konstytucji. Zdaniem

skarżącej zarzut niekonstytucyjności dotyczy także naruszenia zasady równej ochrony własności w powiązaniu z zasadą sprawiedliwości wyrażoną w art. 2 Konstytucji.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK), skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygnięcia. Zgodnie z art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK skarga konstytucyjna może być wniesiona po wyczerpaniu drogi prawnej, o ile droga ta jest przewidziana, w ciągu 3 miesięcy od dnia doręczenia skarżącemu prawomocnego wyroku, ostatecznej decyzji lub innego ostatecznego rozstrzygnięcia. Trybunał zwraca uwagę, że trzymiesięczny termin, o którym mowa w art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK, jest nieprzywracalnym terminem materialnoprawnym. Wraz z jego upływem wygasa prawo skarżącego do złożenia skargi konstytucyjnej.

2. Skarżąca zakwestionowała art. 34 ust. 3 ustawy z dnia 28 lutego 2018 r. o kosztach komorniczych (Dz. U. z 2021 r. poz. 210, ze zm.) o treści: „Jeżeli nieruchomość, lokal lub pomieszczenie są wykorzystywane przez dłużnika wyłącznie do prowadzenia działalności gospodarczej, opłatę, o której mowa w ust. 2, powiększa się o opłatę w wysokości 1000 złotych od drugiej i każdej kolejnej izby wchodzącej w skład nieruchomości, lokalu lub pomieszczenia, którego ma dotyczyć egzekucja. Łączna opłata nie może być wyższa niż 30 000 złotych”. Przedmiotem skargi uczyniono również art. 39 wskazanej ustawy o treści: „Jeżeli dłużnik spełni świadczenie stwierdzone w tytule wykonawczym najpóźniej na 3 dni przed planowanym wykonaniem tytułu wykonawczego, komornik zwraca wierzycielowi 50% uiszczonej opłaty. Jeżeli spełnienie świadczenia przez dłużnika nastąpiło przed doręczeniem dłużnikowi zawiadomienia o wszczęciu egzekucji albo wezwania do dobrowolnego wykonania obowiązku, komornik zwraca wierzycielowi część uiszczonej opłaty przekraczającą kwotę 200 złotych”.

3. W sprawie, która legła u podstaw niniejszej skargi konstytucyjnej, starszy referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym w S. postanowieniem z 16 lutego 2021 r. (sygn. akt [...]) oddalił w całości skargę skarżącej na postanowienie komornika z 30 września 2020 r. (sygn. akt [...]). W uzasadnieniu stwierdził, że komornik prawidłowo ustalił wysokość opłaty stałej zgodnie z brzmieniem art. 34 ust. 2 i 3 ustawy o kosztach komorniczych oraz wskazał, iż w sprawie nie zachodziły przesłanki przewidziane w art. 39 tej ustawy, dlatego też brak było podstaw do obniżenia ustalonej przez komornika opłaty stałej. Następnie Sąd Rejonowy w S. postanowieniem z 7 maja 2021 r. (sygn. akt [...]) na podstawie art. 767^{3a} § 3 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 1805; dalej: k.p.c.) utrzymał zaskarżone orzeczenie w mocy. Pomimo tego, że orzeczenie to posiadało walor prawomocności, skarżąca zaskarżyła je zażaleniem, które zostało odrzucone przez Sąd Rejonowy w S. postanowieniem z 31 sierpnia 2021 r. (sygn. akt [...]). Uzasadniając orzeczenie sąd wskazał, że zażalenie było niedopuszczalne, ponieważ postanowienie wydane w trybie art. 767^{3a} § 3 k.p.c. korzysta z przymiotu prawomocności z chwilą podpisania jego sentencji (gdy jest wydawane na posiedzeniu niejawnym) lub z chwilą jego ogłoszenia (gdy jest wydawane na posiedzeniu jawnym). Następnie skarżąca wniosła zażalenie, które zostało oddalone przez Sąd Rejonowy w S. postanowieniem z 26 października 2021 r. (sygn. akt [...]). To orzeczenie zostało wskazane przez skarżącą jako

orzeczenie ostateczne w jej sprawie i to od daty jego doręczenia – jej zdaniem – rozpoczął bieg terminu wniesienia skargi konstytucyjnej.

4. Postanowienie Sądu Rejonowego w S. z 7 maja 2021 r. było ostatnim orzeczeniem, które zostało wydane w sprawie skarżącej na podstawie zaskarżonych przepisów i jednocześnie ostatecznym w rozumieniu art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK, gdyż nie przysługiwało od niego żadne środki zaskarżenia. Postanowienie to zostało doręczone skarżącej 25 maja 2021 r. (co Trybunał ustalił z urzędu) i od tej chwili rozpoczął bieg terminu złożenia skargi konstytucyjnej, który upłynął 25 sierpnia 2021 r. W związku z tym, że skarga konstytucyjna została wniesiona po tym terminie, czyli 19 listopada 2021 r., to niedopuszczalne jest nadanie jej dalszego biegu.

Trybunał zaznacza, że wniesienie przez skarżącą zażalenia na postanowienie Sądu Rejonowego w S. z 7 maja 2021 r. (sygn. akt [...]) o utrzymaniu zaskarżonego postanowienia w mocy nie mogło mieć wpływu na bieg terminu wniesienia skargi, gdyż od tego orzeczenia nie przysługiwało żadne środki odwoławczy. Wniesienie środka odwoławczego miałoby znaczenie, gdyby skarżąca przedmiotem skargi uczyniła brak możliwości zaskarżenia zażaleniem postanowienia wydanego w trybie art. 767^{3a} § 3 k.p.c., co w niniejszej sprawie nie miało miejsca.

Z tych przyczyn Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p.TK skarżącej przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.